

PESTI LEVÉL

Walter német őrnagyról, aki „únta a dolgot”, a halott Erzsébet-hídról és három magyar bűvárról, aki napl tizenöt órát tölt a Duna fenekén Herr Walter unalma miatt...

Péntek délután van s az Eskü-téren forgószél. Porszemek rohan-nak és emlékek:

Itt állt valaha a Modern kávé-ház, amelynek egyik márványasz-tala mellett annyit tűnődött és kesergett Bajcsy-Zsilinszky Endre. Amott a Casino, amelynek falai között játszották az őszirózsás ok-tóberben Lengyel Menyhért forradalmi darabját. S hová lettek a porig bontott épület büffé-faláról Pólya Tibor remekbe álmódott freskói szomorú költőkről, szegény színészekről, kacagó szépasszo-nyokról, bánatos ködevőkről, haj-lott kucseberekéről? Az öreg temp-lom fala mellett állok s arra gon-dolok, hogy itt tette meg egyszer az ország legdrágább sétáját Kos-suth Ferenc, a századforduló leg-híbb államférfia. (Egy verejtékes bécsi kihallgatás után összefolyt arcán a festék s József-körúti la-kásán arcán két darab nyers hús-sal aludt éjszakánként, hogy bőre üde legyen.) Mikor elkészült az Erzsébet-híd, a nemzet meg akarta ajándékozni Kossuth Lajos fiát. Felkérték, hogy vizsgálja meg az új hidat. Kossuth Ferenc, a nílusi acélhidak építője, végigsétált a friss burkolaton. Tizenöt percig tartott a séta. Húszezer aranykoro-nát kapott érte.

A szél csak nem akar elállni. Tépi a fákat, beleborzol a Duna vízébe, hajlogatja hídépítő munká-sainkat az állványokon.

Egy másik forgószélre gondolok:

Egy hideg hajnalon

Ezt a másik forgószéllet Herr Walternak hívták. Róla meséli most Uhrík János vezető tűzsze-rész:

A németek ígéretet tettek arra, hogy az Erzsébet-hídon csak a lánc függesztőit robbantják el, hogy a pályaszerkezet zuhanjon le, de a lánc ép maradjon. A robbanó-anyagot felszerelték a függesztőkre, de a villamosvezetékét a harcok során mindig ellőtték. Walter német őrnagy „meguntá”, a dolgot, s parancsot adott egy né-met őrmesternek, hogy töltsse meg ekrazittal a budai horgony-kamrá-t és robbantssa el a déli láncot. S 1945 januárjának egy hideg hajna-lán a vízbe zuhant a budai híd-torony, széttört a déli lánc és a Dunába esett az északi lánc.

— S mennyi idő alatt lehetett volna újjáépíteni a hidat, ha csak a függesztőket robbantják el s a pályaszerkezet zuhan a vízbe?

— Három hónap alatt — feleli a hídfőnél, a zúgó szélben egy mér-nök. Azzal elhallgat. Arcán átfut egy gondolat s a szája szélén egy vonás. Egy olyan keserű, vékony kis vonás. Vannak hangtalan sza-vak? Ugy látszik, igen. Ezt mond-ják nekem: persze, robbantani könnyű. Egy pillanat vagy még annyi se'. De építeni! S ahogy a mérnök az örvény felett, a hajla-dozó hídépítők felett, az öreg Duna felett újra beszélni kezd, már nem rám néz, hanem a vízre, az égre és a messzeségbe, hogy hallja meg talán Herr Walter is:

„Jövőre befejezzük a roncs-kiemelést!”

— Tavaly augusztus óta folyik a munka. Az ötven méteres pesti tornyot eredeti helyzetben szeret-nénk megtartani. Ezért a húzott láncot nyomott láncá alakítjuk át. Ez tartja most a tornyot. Ha elbontanánk, bedőlne Pest felé. A híd többi részét, ami a vízben van, kitermeljük és az anyagot szétosztjuk a többi hidak között.

Az egész, ép Erzsébet-híd súlya 11.600 tonna volt. Ebből idén, de-cember 20-ig, míg a jégzajlás be-áll, 2600 tonnát emelünk ki, jö-vőre pedig 500—600 tonnát. Ezzel be is fejezzük a roncskiemelést, mert 2800 tonnát, amely eliszapo-sodott a Duna fenekén, már ki sem érdemes emelni. A hajózást nem veszélyezteti, hiszen a víz alatt fekszik, mint ócska vas, nem éri meg, mert kiemelése többbe kerül, mint amennyit ér.

Előttünk zúg a víz. Kétszáz munkás dolgozik. A Duna örvé-nyeket kavar, valakinek a lába térdig vízben áll. Egy darukezelőt cibál a szél az állványokon. Alatta kavargó mélység, szép régi láncok és meggörbült vaskarok ölelik egymást, néma szenvedéllyel, mint valami halott Esmeralda és Quasi-mode. Ez itt a munka miszté-riuma. S hogy mögötte mi van, mennyi veríték és veszély, arról szóljon az alábbi história:

A „sárga kéz”

Ahogy keményen megszorítom Uhrík János robbantás-vezető tűz-szerész kezét, látom, hogy teljesen sárga. Észreveszi, hogy nézem:

— A pikrin sav — feleli, kezét többször ökölbe szorítja és nyito-togatja. — Ez a robbanóanyag egyik eleme. Nagyon kell vigyázni a pikrin mérgezésre.

S elmeséli, hogy multkor a ron-csok körül az erős vízodrás két rohamcsónakot felborított. A két motor levált s a Dunába merült. A tűzszerészek vállalkoztak rá, hogy vasmacskával kiemelik. A vízben nehéz tárgyhöz értek. „Ez lesz az egyik” — mondták. Be-akasztják a vasmacskát, húzzák felfelé. Nyolcszáz kilós angolszász víziakna táncol a horgony végén. A vasmacska pontosan az akna felfüggesztő szemébe akadt. Ha fél centimétert téved, most nem beszélnek Uhrík Jánossal. De ő tréfás kedvű, szőke ember és mo-solyogva kérdez: „Azután látott-e már nyugdíjas tűzszerészt?”, s mikor gondolkodni kezdek, bele-vág: „Mert én még nem láttam...”

Aki „sötétben tapogat”

Három bűvár dolgozik itt. Az egész országban tizenhét volt, leg-utóbb tanfolyamon akartak újakat képezni, tizenkettőt vettek fel, három lett közülük bűvár. „És a többi?” — kérdelem. „Azok az első lemerülésnél megrémültek az el-hagyatottságtól és nem akartak többé vizet látni.” És meghallom egy másik fajta munka miszté-riumát:

— Olyan sebes a víz, hogy a bűvár csak csöben tud lemerülni. Sötétben tapogat, kezét összevértzi s hiába köti össze a világgal egy kötél, az elhagyatottság érzése kí-nozza. Minden bűvár fél. Még a leghősiesebbek is. Egyik kezében tíz-tizenöt kilós robbanótöltet. Min-den pillanatban a rémület, nehogy megcsússzék a létrán s a töltet idő előtt robbanjon fel. Másik kezével fogni a létrafokot, hogy le ne essék. S közben zúg és sodor a víz, az ember egyedül van, nem lát semmit és fél a haláltól. És naponta öt óra hosszat csinálni ezt...

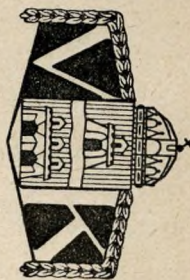
Hősök? Azok. S ha majd egyszer egy szerelmes fiú s egy szőke lány egy langyos estén összeborulva át-sétálnak az új Erzsébethídon, két múló pillanat között álljanak meg kicsit. Gondoljanak a „sárga kéz”-re. A bűvárra, aki nem lát és fél a haláltól. A tűzszerészre, aki

ha félcentimétert tévedett volna... A darukezelőre, akit a víz felett tépett a szél. A segédmunkásra, akinek térdig vízben állt a lába. A vasmunkásra, aki a torony te-tején dolgozik s ha kissé, egy egé-szen kicsit meginog...

Egy pillanatra gondoljanak erre. S csak akkor, de csak akkor men-jenek tovább.

Ruffly Péter

Közp. nyomat. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságírók

Szerző:

Ruffly Péter

Cím:

Pesti levelek, Walter német

Forrás:

Helikopter 1948 aug 15

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füzet)

(Oldal)

Helyszám

Személy

Adó

1945

Tárgy

Osztályozás

624.5

Székesfővárosi házinyomda 1926 — 8801